

kitérni bővebben majd a portugál nemzeti eposz (*Os Lusíadas*) fordításodban megjelent szövegére, illetve a benne rejlő afrikai mozzanatokra.

Azt szeretném még elmondani neked, hogy a Tudástárban már fent van életrajzod, afrikai bibliográfiád, éppen a *Fekete lángok* címmel írott esszéd, és természetesen a Cămoes-eposz. Tervünk, hogy további esszéidet és fordításaidat is, amint azt még földi létedben együttesen elhatároztuk, rövidesen felhelyezzük elektronikus gyűjteményünkbe. Különösen, hiszen fordításaid fontosságát magas színvonaluk mellett továbbnöveli az a tény, hogy mindmáig meghatározó szerepet játszanak a kontinens kultúrájának hazai megismertetésében, hiszen az afrikai írásos költészet még mindig csak kis számban jutott be a magyar irodalmi élet vérkeringésébe.

Visszatérve még egy pillanatra utolsó találkozásunk eseményére és az interjúra, beszélgetésünk lényegében éppen erre a kérdéskörre fókuszált: hogyan találkozta az afrikai irodalommal, miért szántál időt, energiát rá, és mindenekelőtt miből származott folya-

matos érdeklődésed a fekete kontinens literatúrája iránt? Hogy őszinte legyek, mostanában gondoltam a szalagot elővenni, és a beszélgetést lejegyezni. Külön fájdalom, hogy most már nem tudom azt eléd tenni, csak mintegy „posztumusz írásműként” helyezhetem fel a Tudástárba (s ki tudja, esetleg valamelyik lap hajlandó lesz talán majd papíron is közzétenni).

Tudom persze, mindaz, amit itt eddig felemlítettem, erősen egyoldalú, hiszen munkásságod messze túlterjed Afrikán, az afrikai költőkön vagy akár Cămoes eposzán. Én azonban az irodalomnak ebben a hazai művelődésben igen szélre eső szeglete folytán voltam veled kapcsolatban. Csak ezekről az emlékeimről szólhattam. Megbocsásd tehát felkészületlenségemet életműved más csodálatos tájkait tekintve.

Aminthogy azt is, búcsúztatásodra jó kétórás késséssel értem oda, amikor az már befejeződött, egy Pest környéki közlekedési gubanc miatt. Érdéről indultam el hozzád, s bizony nagyon fájt nem látni családodat, barátait, így továbbra is távol a te volt földi emberi világotól, csak magamban hordhatom drága emlékedet.

LÁZÁR BALÁZS

Tao

*A fiúnak át kell menni a hídon,
az apának át kell küldeni rajta,
nem fordulhat és nem nézhet vissza,
és csak ha átért a túlpartra,
ott láthatja meg, hogy egyedül maradt
végtelen utak hálójában,
bizonyos bizonytalanságban.*

Apamorgó

*Néhány szavaddal évekre feltöltöttél,
Néhány szavaddal évekre megmérgeztél.
Benned ősi, nyers erők munkálnak,
Benned a csönd is mozdul és kiárad.
Aki lettem, talán ellenedre lettem,
Aki lettem, mindig feléd estem.
Az anya szeretete lágy és melegsárga,
Az apáé vörösen süt át a másvilágba.*

Éppen Szolnoknál

Éppen Szolnoknál vesztegett a vonat,
 mikor nem tudván, hogy én is pont itt vagyok,
 visszahívott a városból, ki tudja, honnan, apa.
 A diagnózist lassan, tagoltan sorolta,
 műtét lesz, hallgatni kell az orvosokra.
 Én csak hebegtem, mint a bajnál általában,
 majd hamar letettük, s a folyosóra sírni kiálltam.
 Szemben a vasútállomás, a torz, piszkosfehér test
 közömbösen szemlélte vergődésemet,
 mint annyiszor már az évtizedek alatt,
 a szétrobbanó időből csak ölelésed maradt.
 Elindultak végre a piszkos szerelvények,
 s tudtam, akárhol is leszek, én már csak itt élhetek.
 Szülőváros, halálváros, gyermekkor-széles ígéret,
 itt hagyott lépéseim egyszer még utolérnek.
 Dél körül volt, mégis úgy tűnt, mindjárt leszáll az est,
 az ablakból, napraforgók fölött, néztem, míg lehetett,
 az egyre zsugorodó huszonnégyemeletest...

fehér

együtt cigiztünk rákos apámmal
 a kórház fehér kerítésén túli
 dohányzásra kijelölt területen
 fehér köpenyes nővérekkel orvosokkal
 sápadt betegekkel egyetemben
 néhány lépéssel odébb egymás
 után okádták végterméküket
 mintha egyszerre okozatot s okot
 a fehérre festett helyközi járatok
 fehérén szállt fel tüdőnkől a füst
 fehérén feszült a kötés a fehér bőrön
 fehérén figyelt a csontfedeles imakönyv
 és fehérén izzott szavaink között a csönd
 fehér fogakkal villogott ránk a nyár
 míg észrevétlen elrepült apám
 fehér haja felett szárnyas fehér időnk
 fehér maradt sok vágyott közös fénykép helye
 fehér sivataggá kopott az élet vakító zöldje
 fehér fogakkal villogott ránk a nyár
 s egy pillanatra tisztán láttam
 hogy fehér fehér fehér fehér szemű a halál